

INFORMACIJA O PLANU ISPUNJENJA ZAVRŠNIH MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U POGLAVLJU 15 – ENERGETIKA

I INFORMACIJE O POGLAVLJU

Energetika je jedna od najznačajnijih oblasti djelovanja Evropske unije, pa je shodno tome i upravljanje energetske sektora posebno važna oblast djelovanja njenih institucija.

Evropski propisi u oblasti energetike sastoje se od pravila i politika koje pokrivaju **unutrašnje energetske tržište, sigurnost snabdijevanja, obnovljive izvore energije, energetske efikasnosti i nuklearnu energiju.**

Crna Gora je počela da sprovodi reforme energetske sektora u skladu sa propisima Evropske unije 2006, kao ugovorna strana Sporazuma o formiranju Energetske zajednice.

Crna Gora je u poglavlju 15 imala jedno početno mjerilo za otvaranje pregovora, koje je ispunila nakon što je Vlada 23. IV 2015. usvojila Akcioni plan za sprovođenje Direktive o obaveznom strateškim rezervama nafte i/ili naftnih derivata.

Pregovaračko poglavlje 15 – Energetika otvoreno je na Međuvladinoj konferenciji održanoj 21. XII 2015.

Vlada je 26. VII 2018. donijela novu Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 15 – Energetika.

II AKTIVNOSTI NA ISPUNJENJU ZAVRŠNIH MJERILA

I MJERILO - Crna Gora da završi zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom o obaveznom naftnim rezervama, uspostavi administrativnu strukturu za upravljanje naftnim rezervama i započne s uspostavljanjem rezervi u skladu s Akcionim planom

U dijelu uspostavljanja pravnog okvira za strateške rezerve nafte i/ili naftnih derivata, Ministarstvo ekonomije je sprovelo potrebnu proceduru za pripremu **Zakona o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju.** Pripremljen je Nacrt zakona i sprovedena javna rasprava, tako da su ključni akteri u ovoj oblasti, kao i šira javnost u Crnoj Gori uključeni u proces. U okviru međuresorske komunikacije pozitivno mišljenje dobijeno je od Ministarstva pravde, Sekretarijata za zakonodavstvo, Ministarstva javne uprave i Ministarstva odbrane, dok je u toku usaglašavanje teksta Predloga zakona sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom unutrašnjih poslova. Na

zahtjev Ministarstva finansija izvršena je dopuna RIA obrasca, a u vezi sa obavezom formiranja Savjeta za praćenje snabdijevanja tržišta naftnim derivatima, dok je ostalo otvoreno pitanje finansiranja Agencije.

Naime, za sprovođenje ovog zakona potrebna su finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 200.000 eura i to u vremenskom periodu do 12 mjeseci od donošenja Zakona. Navedena finansijska sredstva iskoristila bi se za osnivanje i početak rada Agencije za strateške rezerve naftnih derivata Crne Gore, do uvođenja naknade za formiranje, skladištenje i obnavljanje strateških naftnih rezervi.

U međuvremenu je pripremljen prevod teksta Predloga zakona sa implementiranim sugestijama nadležnih organa koji će, nakon usaglašavanja sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom unutrašnjih poslova, biti dostavljen Evropskoj komisiji. Plan je da se Predlog zakona o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju dostavi Vladi na utvrđivanje do kraja II kvartala 2019.

Aktivnosti na uspostavljanju **Agencije za strateške rezerve naftnih derivata** biće intenzivirane odmah nakon donošenja Zakona o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju. U okviru projekta „Optimalno korišćenje energije i prirodnih resursa“, koji je podržan od strane Evropske unije kroz IPA 2012, pružena je podrška na pripremi podzakonskih akata o uspostavljanju Agencije.

II MJERILO - Crna Gora da se uskladi s pravnom tekovinom o unutrašnjem energetskom tržištu, uključujući razdvajanje svih energetskih subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom

Radi usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije o unutrašnjem energetskom tržištu, donijet je **Zakon o energetici** („Službeni list CG“, br. 5/16 i 51/17) u koji su transponovane ključne odredbe direktive Trećeg energetskog paketa i **Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa** („Službeni list CG“, broj 42/16), u koji su transponovane regulative Trećeg energetskog paketa, kao i veći broj podzakonskih akata.

Pored donošenja pomenutih propisa, u cilju ispunjenja drugog završnog mjerila izvršeno je pravno i funkcionalno razdvajanje operatora distributivnog sistema od kompanije Elektroprivreda Crne Gore, u junu 2016, osnivanjem Društva s ograničenom odgovornošću Crnogorski elektrodistributivni sistem Podgorica (CEDIS) i dana 24. IV 2018. završen postupak sertifikacije Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES) kao operatora prenosnog sistema donošenjem Odluke o sertifikaciji Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD („Službeni list CG“, broj 30/18), od strane Regulatorne agencije za energetiku.

U cilju ispunjenja drugog završnog mjerila, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020 predviđeno je, pored već donijetih propisa, donošenje i niza drugih propisa:

- **Uredba o subvencioniranju ranjivih kupaca električne energije (I kvartal 2018.) i Uredba o postupku javnog nadmetanja za izbor snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca za snabdijevanje električnom energijom (II kvartal 2018.)** je upućena Komisiji za ekonomsku politiku i finansijski sistem u julu 2018.
- **Uredba o osnovama za učešće operatora prenosnog sistema električne energije u postupku zaključivanja ugovora sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica EU ili ugovornih strana Energetske zajednice (II kvartal 2018.),** za koju je Sekretarijat za zakonodavstvo u junu 2018. dao mišljenje da umjesto nje treba pripremiti odluku ili drugu vrstu propisa. Pripremljena je „Informacija o aktivnostima Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD u okviru Evropske mreže prenosnih sistema električne energije, a u vezi sa sprovođenjem sporazuma o ITC obračunu i zaključivanju višegodišnjeg ugovora“. Pored toga, predstavnici Sekretarijata Energetske zajednice su obavijestili Ministarstvo ekonomije da se od Crne Gore ne očekuje donošenje propisa po ovom pitanju, jer se relevantna regulativa već primjenjuje od strane CGES-a.
- **Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu, Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila za priključenje potrošača na prenosni sistem električne energije i Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sistema za prenos jednosmjernom strujom visokog napona i jednosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka (II kvartal 2018.),** za koje je dostavljeno mišljenje Sekretarijata za zakonodavstvo da je usklađivanje s Regulativom 2016/631, 2016/1388 i 2016/1447, potrebno urediti na drugačiji način.
- **Uredba o utvrđivanju smjernica za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije i upravljanje zagušenjima (IV kvartal 2018.),** koja je u formi nacrtu 24. X 2017. dostavljena Sekretarijatu Energetske zajednice, ali do sada nije dobijeno mišljenje. Do kraja tekuće godine očekuje se donošenje odluke Energetske zajednice o implementaciji Regulative 2015/1222, koju shodno Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020 treba transponovati u ovu uredbu.
- **Pravila za razdvajanje računa, upravljanja i informacija u cilju izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u sektoru gasa, Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje prenosnog sistema gasa, Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje distributivnog sistema gasa, Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje sistema za skladištenje gasa, Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova**

i uslova za korišćenje postrojenja za tečni prirodni gas, Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta gasa i Opšti uslovi za snabdijevanje gasom (IV kvartal 2018.), u čijoj izradi je učestvovao konsultant angažovan u okviru projekta „Optimalno korišćenje energije i prirodnih resursa“, koji je podržan od strane Evropske unije kroz IPA 2012, a u vezi kojih je u toku komunikacija sa Sekretarijatom Energetske zajednice.

- **Uredba o utvrđivanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta** (IV kvartal 2018.), koja će biti izrađena u skladu sa Odlukom Energetske zajednice o implementaciji Regulative 2016/1719, a koja će biti donijeta do kraja 2018.
- **Uredba o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije** (IV kvartal 2019.), koja će biti usklađena sa Regulativom 1227/2011.
- **Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka u prenosnim sistemima gasa** (IV kvartal 2020.), koja će biti usklađena sa Regulativom 2015/703.
- **Uredba o smjernicama o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa** (IV kvartal 2020.), koja će biti usklađena sa Regulativom 715/2009, u dijelu koji se odnosi na upravljanje i dodjelu raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa.

III MJERILO - Crna Gora da se uskladi s pravnom tekovinom o energetskej efikasnosti

Donošenjem **Zakona o efikasnom korišćenju energije** („Službeni list CG“, broj 57/14) i 40 podzakonskih akata do kraja 2017, Crna Gora se uskladila sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti energetske efikasnosti (direktive 2012/27/EU, 2010/31/EU, 2010/30/EU, 2009/125/EZ, prateće regulative kojima se uređuju zahtjevi eko dizajna i označavanje energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije i Regulativa 1222/2009/EZ), na osnovu čega Crna Gora smatra da je ispunila ovo mjerilo.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

- Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2018, razmotrila i usvojila Informaciju o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 15 – Energetika.
- Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da dostavi Vladi na utvrđivanje Predlog zakona o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju do kraja II kvartala 2019.
- Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da dostavi Vladi na donošenje Predlog odluke o osnivanju Agencije za strateške rezerve naftnih derivata Crne Gore do kraja IV kvartala 2019.
- Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da, u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Ministarstvom zdravlja, do kraja IV kvartala 2018. izradi i

Vladi dostavi inoviranu verziju Uredbe o subvencioniranju ranjivih kupaca električne energije i Uredbe o postupku javnog nadmetanja za izbor snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca za snabdijevanje električnom energijom.

- Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da do kraja IV kvartala 2018. dostavi Vladi na usvajanje Informaciju o aktivnostima Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD u okviru Evropske mreže prenosnih sistema električne energije, a u vezi sa sprovođenjem sporazuma o ITC obračunu i zaključivanju višegodišnjeg ugovora.
- Zadužuju se Ministarstvo ekonomije, Crnogorski elektroprenosni sistem AD, Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO i Elektroprivreda Crne Gore AD da, do kraja II kvartala 2019, u saradnji sa Regulatornom agencijom za energetiku, izvrše transponovanje regulativa 2015/1222, 2016/631, 2016/1388, 2016/1447 i 2016/1719 radi donošenja odgovarajućih propisa.
- Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da u saradnji sa Regulatornom agencijom za energetiku izvrši transponovanje Regulative 1227/2011 radi donošenja odgovarajućeg propisa do kraja IV kvartala 2019.
- Zadužuju se Ministarstvo ekonomije i Montenegro Bonus DOO, da u saradnji sa Regulatornom agencijom za energetiku, izvrše transponovanje Regulative 2015/703 radi donošenja odgovarajućeg propisa do kraja IV kvartala 2020.
- Zadužuju se Ministarstvo ekonomije i Montenegro Bonus DOO da, u saradnji sa Regulatornom agencijom za energetiku, izvrše transponovanje Regulative 715/2009, u dijelu koji se odnosi na upravljanje i dodjelu raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa radi donošenja odgovarajućeg propisa, do kraja IV kvartala 2020.
- Preporučuje se Regulatornoj agenciji za energetiku da do kraja II kvartala 2019. donese sljedeće propise:
 - Pravila za razdvajanje računa, upravljanja i informacija u cilju izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u sektoru gasa;
 - Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje prenosnog sistema gasa;
 - Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje distributivnog sistema gasa;
 - Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje sistema za skladištenje gasa;
 - Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i uslova za korišćenje postrojenja za tečni prirodni gas;
 - Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta gasa i
 - Opšti uslovi za snabdijevanje gasom.